

DOI [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2020-13\(42\)-59-72](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2020-13(42)-59-72)
УДК 373:37

Журавська Ніна Станіславівна,
доктор педагогічних наук, професор
кафедри управління та освітніх технологій
Національного університету біоресурсів
і природокористування України.
Київ, Україна.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-8393-0841>
juravska@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ

Анотація. У статті висвітлюється поняття «формування готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування інновацій». Встановлено, що структурними елементами моделі формування готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти виступають критерії готовності (освітнього середовища), процесу та результату. Особистісний компонент розглядається як наявність у майбутніх керівників мотиваційно-ціннісного ставлення до педагогічної діяльності, що сприяє розвитку соціальної і професійної активності в педагогічній діяльності. Професійно-педагогічна готовність як якість особистості, містить у собі: позитивне ставлення до професії; риси характеру і здібності; знання, навички, уміння; стійкі професійно важливі якості пізнавальних процесів. Критерієм сформованості професійно-педагогічної готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування інновацій вважаємо успішність її соціально-професійного становлення в колективі. Аналіз педагогічної практики дає підставу стверджувати, що керівництво закладом освіти на сучасному етапі є по суті системою рішень, яка має забезпечити оптимізацію освітнього процесу. Модернізований зміст діяльності керівника закладу освіти, як наслідок, вимагає й оновлення форм управління, тобто формування готовності до застосування інновацій. Встановлено, що дослідження проблеми формування готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування інновацій, зокрема на сучасному етапі розвитку суспільства, обумовлено змінами у характері та змісті педагогічної праці, необхідністю підготовки фахівців, орієнтованих

на професійне та особистісне вдосконалення і розвиток для здійснення якісної підготовки управителів закладів освіти. Досліджено, що попри існуючі варіації Франція добре підходить як модель управління освіти для України з урахуванням екстенсивної участі держави в економічному житті порівняно з іншими державами Заходу.

Ключові слова: інновації; інноваційні технології; управління освітою; формування готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти; критерії готовності.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Процес управління освітньою роботою складається з низки взаємопов'язаних елементів: аналіз (аналізу підлягають усі ділянки, всі напрями освітнього процесу); планування (чітко сформульовані завдання і основні напрями; їх реалізація може бути успішною лише за умови їх втілення у конкретному плані дій керівників навчального закладу); організація (забезпечення єдності зусиль і дій в процесі реалізації конкретизації завдань); контроль (отримання об'єктивної інформації про дійсний стан справ у освітньому закладі); координація та регулювання (вивчення стану освітнього процесу та узагальнення результатів).

Це твердження знаходить своє відображення у концептуальних положеннях розвитку як неперервної педагогічної освіти взагалі, так і місії керівників закладів освіти, зокрема.

Аналіз педагогічної практики дає підставу стверджувати, що керівництво навчальним закладом на сучасному етапі є по суті системою рішень, яка має забезпечити оптимізацію освітнього процесу. Модернізований зміст діяльності керівника закладу освіти, як наслідок, вимагає й оновлення форм управління, тобто формування готовності до застосування інновацій. Безсумнівно, означені питання перебувають у центрі уваги та потребують подальшого дослідження, особливо у контексті формування готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі формування готовності розглядається достатньо ґрунтовно і різноаспектно. Методологічні аспекти порушувалися у працях науковців, зокрема: з проблем філософії освіти (В. Андрущенко, О. Кучай, В. Лутай, М. Михайліченко, С. Ніколаєнко, О. Слюсаренко, В. Шинкарук та ін.), з історії педагогіки (М. Євтух, С. Крисюк, С. Кубіцький, Р. Сопівник,

Р. Тарасенко, С. Яшник та ін.) та порівняльної педагогіки (Н. Абашкіна, С. Амеліна, Л. Пуховська, Ж. Таланова та ін). Проблемам управління присвячені дисертації В. Гамаюнова, І. Гінсіровської, Т. Гордієнко, Д. Дзвінчука, О. Жабенко, С. Жараї, С. Калашнікової, О. Лебідь та ін.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті полягає у теоретичному аналізі та визначенні основних критеріїв готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування інновацій.

Відповідно до зазначеної мети у статті поставлено такі **завдання**: проаналізувати сучасні підходи до визначення категорій готовності загалом та готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування інновацій, зокрема, визначити й обґрунтувати критерії готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування інновацій.

3. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ / THE THEORETICAL BACKGROUNDS

Загальновідомо, що поняття «готовність» – бажання зробити що-небудь [1]. Професійна готовність до педагогічної діяльності – «сукупність професійно обумовлених вимог до вчителя» [2]. Педагогічна діяльність є складним, багаторівневим, різноплановим системним психічним утворенням, насамперед особистісною освітою людини. Вона містить емоційно-вольову стійкість, витримку, педагогічний такт, професійно-педагогічне мислення, психологічну спостережливість, здатність до ідентифікації себе з іншими, динамічні якості особистості, енергію, ініціативність тощо [3]. Готовність до виконання професійних функцій містить як психологічну, психофізіологічну і фізичну готовність, а з іншого, – науково-теоретичну і практичну підготовку, як основу професіоналізму. Готовність фахівця містить у собі систему знань, умінь, навичок професійної діяльності, цінності особистості, її рівень професіоналізму.

Особистісний компонент структури готовності містить спрямованість особистості, соціальну зрілість і громадську активність, принциповість, любов до дітей, педагогічний професіоналізм, організаторські якості, комунікативні якості тощо [4]. На думку вчених К. Дурай-Новаковської, Л. Мартинець професійно-педагогічна готовність виступає і як якість особистості, і як актуальний психологічний стан, регулятор педагогічної діяльності, особистісна передумова її ефективності [5]. У своїй концепції соціально-психологічної готовності до праці

Я. Коломинський визначає професійно-педагогічна готовність як рівень розвитку особистості, що передбачає сформованість цілісної системи ціннісно-орієнтованих, когнітивних, емоційно-вольових, операційно-поведінкових якостей особистості та Т. Десятов підкреслює, що забезпечують оптимальне функціонування особистості в колективі [6].

Дослідник Е. Белозерцев акцентує увагу на професійних якостях, а саме: спрямованість особистості (світогляд, соціальні потреби, моральні і ціннісні орієнтації, усвідомлення громадянської відповідальності і громадської активності); професійно-педагогічна спрямованість особистості (інтерес і любов до дітей, захопленість педагогічною роботою, психолого-педагогічна спостережливість, педагогічний такт, педагогічне уява, організаторські здібності, справедливість, товариськість, урівноваженість, самостійність, працездатність); Г. Єльнікова наголошує на пізнавальній спрямованості особистості (духовні потреби й інтереси, інтелектуальна активність, наукова ерудиція, почуття нового, готовність до самоосвіти) [7].

Визначаючи структурні компоненти готовності Н. Кузьміна підкреслює, що готовність виявляється головним чином у тому як вирішувати педагогічні проблеми найбільш швидким і оптимальним шляхом, як реалізувати мету і завдання виховання та управління, зазначає С. Ніколаєнко [8]. У психологічних дослідженнях поняття «готовність до діяльності» розглядається як відповідність такому психічному стану особистості як «настанова» і виступає лише особистісним компонентом його структури [9].

Аналіз наукових праць європейських педагогів-теоретиків дозволив констатувати, що діяльність на основі рефлексії дозволяє освітнім закладам набути рис організації з установкою на інтеграцію функцій, орієнтацією на споживача, ситуативно-діловим груповим управлінням, спрощенням ухвалення рішень, самоорганізацією і самоконтролем, зберігаючи такі ознаки організації, як правила, інструкції, спеціалізацію, планування, точність, раціональність, систему.

Відтак, можна стверджувати, що готовність є не просто психолого-педагогічною характеристикою, – розкриття її змісту варто розглядати на стику філософських, соціальних, психолого-педагогічних, методичних, творчих проблем.

4. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

Для вирішення поставленої мети використано теоретичні методи наукового дослідження: аналіз сучасного стану досліджуваної проблеми у

філософській, педагогічній та спеціальній літературі з питань підготовки майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти, упровадження інноваційних технологій у професійну діяльність, законодавчої та нормативної документації з питань вищої освіти, аналіз стану підготовки майбутніх керівників освітніх закладів у вітчизняних та закордонних закладах освіти.

5. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH RESULTS

Відповідно до позиції В. Сластьоніна, особистісний компонент нами розглядається як наявність у студентів мотиваційно-ціннісного ставлення до педагогічної діяльності, де ставленням виступає спрямованість особистості педагога, що сприяє розвитку соціальної і професійної активності в педагогічній діяльності.

Професійно-педагогічна готовність як якість особистості, містить у собі: позитивне ставлення до професії; риси характеру і здібності; знання, навички, уміння; стійкі професійно важливі якості пізнавальних процесів. Критерієм сформованості професійно-педагогічної готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування інновацій вважаємо успішність її соціально-професійного становлення в колективі.

Розглядаючи актуальні проблеми готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування інновацій розглядаємо готовність майбутнього керівника комплексним показником прикінцевого результату діяльності закладів вищої освіти з реалізації професійної готовності.

Зміст і структура професійної готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування інновацій варто аналізувати в професіограмах, де будуть подані численні характеристики готовності, докладно розкриті необхідні якості особистості, знання й уміння майбутнього керівника для його успішної діяльності.

Варто зазначити, що, аналізуючи стан підготовки майбутніх керівників освітніх закладів у закордонних закладах освіти, ми отримали певні результати. Управління освітою – важлива ланка вищої освіти країн Європейського Союзу (ЄС). Працюючи від імені ЄС, Європейський Фонд Освіти (ЄФО) сприяє реформуванню освіти країн-партнерів: створенню якісних систем освіти і навчання, впровадженню їх у практику. ЄФО розташований в Турині (Італія) і функціонує з 1994 р. [10]. Агентства Cedefop, аналогічні ЄФО, що працюють у державах – членах Європейського Союзу. Європейська Комісія офіційно схвалила пропозицію Європейського Парламенту і Ради із створення Європейської структури кваліфікації (ЄСК)

із навчання протягом життя. Ян Фігель, європейський спеціальний уповноважений із питань освіти і навчання, відмітив, що ЄСК «зробить різні національні кваліфікації зрозумілішими і прийнятнішими у всій Європі, тим самим просуваючи доступ до освіти і навчання і підвищуючи мобільність у цілях роботи або навчання... Ми вважаємо, що ЄСК є ключовою ініціативою для створення робочих місць і для зростання, допомагаючи багатьом у Європі відповісти на виклики глобалізуючої, заснованої на знаннях економіки» [11].

Зазначимо, що Законом (1984 р.) у Франції створено Національний комітет з оцінювання вищої школи. Зазначимо, що оцінює, інспектує, консультує, інформує Міністерство національної освіти головний інспектор національної освіти та головний інспектор адміністрації (Головна інспекція Франції). Цей комітет є незалежним адміністративним органом і щороку надає президенту країни звіт про свою діяльність і стан управління вищою освітою та дослідження.

Підкреслимо, що державне фінансування у Франції покриває витрати на заробітну плату викладачам, адміністрації, допоміжному персоналу. Регіони відповідають за вищі середні заклади – ліцеї та спеціальні освітні заклади; департаменти – за заклади неповної середньої освіти, коледжі; комуни – за дошкільні і початкові освітні заклади. Регіони роблять внесок у фінансування разом із державою. Витрати на учнівство покриваються за рахунок учнівського податку підприємств, державою та генеральними радами.

Як показали останні дослідження, приватна освіта Франції має три основні сектори: конфесійний (в основному, католицький), підприємницький (переважно професійний) і прибутковий (заклади для отримання доходу). Закон № 59-1557 від 31 грудня 1959 р., обумовлений законом «DebrV», дозволив визначати справжні відносини між державою й установами приватної освіти, чим встановив деяку рівновагу. Закон не визнає ніякої «приватної освіти» як такої, але дозволяє за певних умов приватні заклади освіти.

Нашими дослідженнями встановлено, що нині у Франції проходить університетська реформа. Вже у кінці 2005 р. французькі університети встановили систему LMD (ліценціат, магістр, доктор). Університетський світ переживає кризу адаптації університетської освіти до нових соціальних умов (про що свідчить і зустріч глав європейських держав та бізнесових кіл у Давосі, 27 січня 2008 р.) [12]. Система освіти Франції характеризується різномірністю, і майже повною соціалізацією: ще 2006–2007 н.р. був відзначений у Міністерстві народної освіти та Міністерстві вищої освіти і дослідження Франції як рік сприяння рівності

шансів у навчанні.

Варто вказати, що з метою формування готовності майбутніх керівників освітніх закладів до застосування інновацій» професори університету Штутгарт-Хоен (Німеччина), пропонують аналіз професійних ситуацій (в усній або письмовій формі подавати текст навчальної ситуації, яке містить формулювання завдань або схеми аналізу плану освітнього закладу). З іншого боку, до професійних ситуацій, наближених до дійсності і реальної роботи в освітніх закладах, на думку J-P. Lehne, професора Люксембурзького університету, належать вправи типу: «Обґрунтуйте необхідність використання наочних посібників»; «Сплануйте структуру методичної наради відповідно до особливостей Вашого стилю спілкування і стосунків із колективом як керівника освітнього закладу» тощо [13].

Дослідник G. Bertagna (Італія) підкреслює, що моделювання також привчає майбутніх керівників закладів освіти застосовувати набуті знання у практичній діяльності і підвищує їх упевненість у своїх професійних можливостях. У даному разі доцільно навести думки європейських педагогів-дослідників, зокрема M. Mulder (Нідерланди), який відзначає, що завдяки моделюванню майбутні керівники закладів освіти мають можливість побачити проблеми, які можуть виникнути у професійній діяльності та шляхи їх вирішення [14]. У роботі «Вивчення теорії освітніх перспектив» D. Schunk (Бельгія) зауважує, що моделювання дає можливість майбутнім керівникам самостійно спробувати вирішити проблеми, а не тільки спостерігати, як їх вирішують інші; воно виявляє прогалини у знаннях та вміннях студентів, які можуть бути заповнені при подальшому навчанні та під час практики [15].

Останні дослідження європейських учених [15] засвідчують, що модульна технологія припускає самостійне навчання студента з використанням цільової комплексної програми. Варто вказати, що ця технологія має інтеграційний характер, оскільки програма містить: диференціацію завдань за рівнями, взаємонавчання, елементи дискусії й інші компоненти. Для нашого дослідження важливі висновки R. Maeyer (Бельгія), який зауважує, що на ступені реалізації навчання можлива активізація навчання завдяки інформаційним технологіям: різноманітність проблем як на аудиторних заняттях, так і в ході самостійної роботи студентів.

Методи соціально-психологічного тренінгу використовуються у ЗВО з орієнтацією на підготовку управителів освітніх закладів. Підкреслимо, що одним з ефективних методів соціально-психологічного тренінгу є психодрама (різні модифікації), яка, на думку вчених, характеризується імпровізаційністю та обговоренням результатів. Як показали наші

дослідження, Т. O'Shea, професор Единбурзького університету (Шотландія), пропонує ще один прийом психодрами: спробу управителів-стажерів зіграти ту ж роль керівників освітніх закладів, але по-іншому – за своєю методикою [16]. Доречно додати, що викладачі університету Глазгов характеризують метод психодрами як такий, коли надається повна можливість шукати шляхи виходу з конфліктної ситуації і способи дії на партнерів відповідно до власних уявлень і можливостей. Варто вказати, що будь-яку професійну ситуацію Е. Belton, викладач університету Глазгов (Шотландія), обов'язково аналізує із групою тренінгу, відмічаються пункти, в яких учасник відійшов від наміченого плану, аналізуються причини імпровізації і її продуктивність. Професор Відкритого університету Англії В. Gourley зауважує, що при функціональному тренінгу соціальної поведінки управитель ставить конкретну мету перед головним виконавцем – досягти результату, перед партнерами – створити перешкоди.

6. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

У результаті теоретичного аналізу встановлено, що дослідження проблеми формування готовності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування інновацій, зокрема на сучасному етапі розвитку суспільства, обумовлено змінами у характері та змісті педагогічної праці, необхідністю підготовки фахівців, орієнтованих на професійне та особистісне вдосконалення і розвиток для здійснення якісної підготовки управителів закладів освіти. Готовність є не просто психолого-педагогічною характеристикою, – розкриття її змісту варто розглядати на стику філософських, соціальних, психолого-педагогічних, методичних, творчих проблем. Взаємопов'язаними елементами формування готовності майбутніх керівників закладів освіти до застосування інновацій є: аналіз напрямів освітнього процесу; реалізація чітко сформульованих завдань; забезпечення необхідної єдності зусиль і дій; отримання об'єктивної інформації; координація та регулювання.

З наших досліджень випливає, що попри існуючі варіації Франція добре підходить як модель управління освіти для України з урахуванням екстенсивної участі держави в економічному житті порівняно з іншими державами Заходу. Варто додати, що моделювання дозволяє у стінах закладів вищої освіти (ЗВО) створити ситуації, близькі до тих, що мають місце в реальній професійній діяльності, і завдяки цьому підготувати до неї майбутніх керівників, відпрацювати різні професійні вміння,

сформувати не тільки пізнавальні, а й професійні мотиви та інтереси, дати цілісне уявлення про майбутню діяльність та її окремі фрагменти.

У європейській педагогіці намітилася тенденція, що стандартами всіх рівнів вищої освіти країн ЄС передбачена наявність елективних (вибіркових) дисциплін у кожному з їх блоків, за дослідженнями. Зауважимо, що крім підручників і навчальних посібників, важливими засобами проведення самостійної роботи з цих дисциплін є технічні пристрої, прилади і тренажери, що дозволяють подавати навчальний матеріал майбутньому керівнику, проводити його пояснення, опрацювання і контроль.

Перспективи подальших досліджень. Представлені результати досліджень є початковою ланкою у розробленні моделі моніторингу формування готовності майбутніх керівників закладів освіти до застосування інновацій.

7. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Словник української мови. *Академічний тлумачний словник (1970–1980)*. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://sum.in.ua/>
- [2] Верховна Рада України. (2017, Верес. 05). *Закон № 2145-VIII, ст. 380 «Про освіту»* [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- [3] Наукова теорія. *Вікіпедія. Вільна енциклопедія*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://goo.gl/BzdJN7>
- [4] Т. О. Лукіна, «Становлення системи моніторингу освітньої галузі в Україні: проблеми та перспективи», *Вересень*, № 3/4, с. 13–23, [Електронний ресурс]. Доступно: <http://lib.iitta.gov.ua/4049/>
- [5] Л. А. Мартинець, *Управлінська діяльність керівника навчального закладу*. Вінниця, Україна, 2018, 196 с.
- [6] Т. М. Десятов, *Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом*. Харків, Україна: Основа, 2003, 240 с.
- [7] Г. В. Єльнікова, *Наукові основи управління*. Харків, Україна: ХДПІ, 2011, 170 с.
- [8] С. М. Ніколаєнко, *Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти України*. Київ, Україна: Київ. Нац. тор.-екон. ун-т, 2008, 419 с.
- [9] Н. С. Журавська, *Організація самостійної роботи студентів сільгосптехнікумів (на матеріалах предметів агрономічного циклу)*. Київ, Україна: НАУ, 1995, 24 с.

- [10] С. О. Кубіцький, «Деякі аспекти оцінки якості підготовки конкурентоспроможного фахівця в Україні та за її межами», *Наука і методика: зб. наук. ст.* Київ: НМЦ, Вип. 27, с. 3–9, 2011.
- [11] В. Д. Шинкарук, «Аспекти українсько-польської співпраці в галузі освіти і науки», *Україна – Польща: стратегічне партнерство в системі геополітичних координат: на міжнар. наук.-практ. конф.* (Київ, 16–17 берез. 2017 р.). Київ, 2017, с. 156–158.
- [12] С. П. Ящук, «Формування професійно-правової компетентності студентів», *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка, психологія, філософія»*, № 253, с. 333–339, 2016.
- [13] G. Bertagna, *Pensiero manuale: la scommessa di un sistema educativo di istruzione e di formativo di pari dignita.* Soveria Mannelli: Rubbettino, 2006, 442 p.
- [14] T. L. Lans, H. J. A. Biemans, M. Mulder, «Work-related lifelong learning for entrepreneurs in the agri-food sector in», *International journal of training and development*, N. 8, p. 73–89, 2014.
- [15] D. H. Schunk, *Learning theories: an educational perspective / 5th ed.* Upper Saddle River, N. J. Pearson / Merrill / Prentice Hall, 2008, XIV, 578 p.
- [16] T. O'Shea, *Prospects of professional practice.* Edinburgh: The Edinburgh university, 2009, 108 p. [Online].
Available: <https://search.ed.ac.uk/?q=%D0%A2.+O%27Shea%2C+Prospects+of+professional+practice>

FORMATION OF READINESS OF FUTURE SCHOOL PRINCIPALS TO THE APPLICATION OF INNOVATION

Nina Zhuravska,

Postdoctoral Researcher of Pedagogy, Full Professor,
management and educational technology

National University of Life and

Environmental Sciences of Ukraine.

Kyiv, Ukraine.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-8393-0841>

juravska@ukr.net

Abstract. This article highlights the concept of «forming the readiness of future heads of general secondary education institutions to apply innovations». It is established that the structural elements of the model's formation of readiness's future heads of general secondary education institutions are the criteria of readiness (educational environment), process

and result. The personal component is considered as the presence of future leaders of motivational and value attitude to pedagogical activities, which contributes to the development of social and professional activity in pedagogical activities. Professional and pedagogical readiness as a quality of personality includes: positive attitude to the profession; character traits and abilities; knowledge, skills, abilities; stable professionally important qualities of cognitive processes. We consider the success of its socio-professional formation in the team as a criterion for the formation of professional and pedagogical readiness of future heads of general secondary education institutions to apply innovations. The analysis of pedagogical practice gives grounds to assert that the management of an educational institution at the present stage is essentially a system of decisions that should ensure the optimization of the educational process. The modernized content of the activity's head of the educational institution, as a consequence, requires the renewal of forms of management, the formation of readiness to apply innovations. It is established that the study of the problem of forming the readiness of future heads of secondary schools to apply innovations, in particular at the present stage of society, due to changes in the nature and content of pedagogical work, the need to train professionals focused on professional and personal development. Educational institutions. It is studied that despite the existing variations, France is well suited as a model of education management for Ukraine, given the extensive participation of the state in economic life compared to other Western countries.

Keywords: innovations; innovative technologies; education management; formation of readiness of future heads of general secondary education institutions; readiness criteria.

ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ РУКОВОДИТЕЛЕЙ УЧРЕЖДЕНИЙ ОБЩЕГО СРЕДНЕГО ОБРАЗОВАНИЯ К ПРИМЕНЕНИЮ ИННОВАЦИЙ

Журавская Нина Станиславовна,

доктор педагогических наук, профессор кафедры управления
и образовательных технологий Национального университета
биоресурсов и природопользования Украины.

Киев, Украина.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-8393-0841>

juravska@ukr.net

Аннотация. В этой статье освещается понятие «формирование готовности будущих руководителей учреждений общего среднего образования к применению инноваций». Установлено, что структурными элементами модели формирования готовности будущих руководителей учреждений общего среднего образования выступают критерии готовности (образовательной среды), процесса и результата. Личностный компонент рассматривается как наличие у будущих руководителей мотивационно-ценностного отношения к педагогической деятельности, способствует развитию социальной и профессиональной активности в педагогической деятельности. Профессионально-педагогическая готовность как качество личности, включает в себя: положительное отношение к профессии; черты характера и способности; знания, навыки, умения; устойчивые профессионально важные качества познавательных процессов. Критерием сформированности профессионально-педагогической готовности будущих руководителей учреждений общего среднего образования к применению инноваций считаем успешность ее социально-профессионального становления в коллективе. Анализ педагогической практики дает основание утверждать, что руководство учебным заведением на современном этапе является по сути системой решений, которые должны обеспечить оптимизацию образовательного процесса. Модернизированное содержание деятельности руководителя учреждения образования, как следствие, требует и обновления форм управления, то есть формирование готовности к применению инноваций. Установлено, что исследование проблемы формирования готовности будущих руководителей учреждений общего среднего образования к применению инноваций, в частности на современном этапе развития общества, обусловлено изменениями в характере и содержании педагогического труда, необходимостью подготовки специалистов, ориентированных на профессиональное и личностное совершенствование и развитие для осуществления качественной подготовки управляющих учебных заведений. Доказано, что несмотря на существующие вариации Франция хорошо подходит как модель управления образования для Украины с учетом экстенсивной участия государства в экономической жизни по сравнению с другими государствами Запада.

Ключевые слова: инновации; инновационные технологии; управление образованием; формирование готовности будущих руководителей учреждений общего среднего образования; критерии готовности.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Slovník ukrajskoi movy. Akademichnyi tlumachnyi slovník (1970–1980). [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://sum.in.ua/>
- [2] Verkhovna Rada Ukrainy. (2017, Veres. 05). Zakon № 2145-VIII, st. 380 «Pro osvitu» [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- [3] Naukova teoriia. Vikipediia. Vilna entsyklopediia. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://goo.gl/BzdjN7>
- [4] T. O. Lukina, «Stanovlennia systemy monitorynhu osvithoi haluzi v Ukraini: problemy ta perspektyvy», Veresen, № 3/4, s. 13–23, [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://lib.iitta.gov.ua/4049/>
- [5] L. A. Martynets, Upravlinska diialnist kerivnyka navchalnoho zakladu. Vinnytsia, Ukraina, 2018, 196 s.
- [6] T. M. Desiatov, Nauka upravlinnia zahalnoosvitnim navchalnym zakladom. Kharkiv, Ukraina: Osnova, 2003, 240 s.
- [7] H. V. Yelnykova, Naukovi osnovy upravlinnia. Kharkiv, Ukraina: KhDPI, 2011, 170 s.
- [8] S. M. Nikolaienko, Teoretyko-metodolohichni osnovy upravlinnia innovatsiinym rozvytkom systemy osvity Ukrainy. Kyiv, Ukraina: Kyiv. Nats. tor.-ekon. un-t, 2008, 419 s.
- [9] N. S. Zhuravska, Orhanizatsiia samostiinoi roboty studentiv silhosptekhnikumiv (na materialakh predmetiv ahronomichnoho tsykladu). Kyiv, Ukraina: NAU, 1995, 24 s.
- [10] S. O. Kubitskyi, «Deiaki aspekty otsinky yakosti pidhotovky konkurentospromozhnoho fakhivtsia v Ukraini ta za yii mezhamy», Nauka i metodyka: zb. nauk. st. Kyiv: NMTs, Vyp. 27, s. 3–9, 2011.
- [11] V. D. Shynkaruk, «Aspekty ukrajsko-polskoi spivpratsi v haluzi osvity i nauky», Ukraina – Polshcha: stratehichne partnerstvo v systemi heopolitychnykh koordynat: na mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 16–17 berez. 2017 r.). Kyiv, 2017, s. 156–158.
- [12] S. P. Yashchuk, «Formuvannia profesiino-pravovoi kompetentnosti studentiv», Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seriia «Pedahohika, psykholohiia, filosofiiia», № 253, s. 333–339, 2016.

- [13] G. Bertagna, *Pensiero manuale: la scommessa di un sistema educativo di istruzione e di formativo di pari dignita*. Soveria Mannelli: Rubbettino, 2006, 442 p.
- [14] T. L. Lans, H. J. A. Biemans, M. Mulder, «Work-related lifelong learning for entrepreneurs in the agri-food sector in», *International journal of training and development*, N. 8, p. 73–89, 2014.
- [15] D. H. Schunk, *Learning theories: an educational perspective / 5th ed.* Upper Saddle River, N. J. Pearson / Merrill / Prentice Hall, 2008, XIV, 578 p.
- [16] T. O'Shea, *Prospects of professional practice*. Edinburgh: The Edinburgh university, 2009, 108 p. [Online].
Available: <https://search.ed.ac.uk/?q=%D0%A2.+O%27Shea%2C+Prospects+of+professional+practice>

*Стаття надійшла до редакції
15 вересня 2020 року*